

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОКРИТОНАСІННИХ РОСЛИН

Класи Однодольні,
Дводольні рослини

Мета уроку

Познайомитись:

- з особливістю класифікації відділу Покритонасінні (Квіткові) рослини;
- основними ознаками рослин класів Однодольні та Дводольні рослини;
- рослинами – винятками.

План уроку

1. З історії класифікації рослин.
2. Вид – основна структурна одиниця класифікації рослин.
3. Особливості класифікації рослин.
4. Класифікація Покритонасінних рослин.
5. Клас Дводольні рослини.
6. Клас Однодольні рослини.
7. Рослини – винятки.

З історії класифікації рослин

- основи класифікації рослин були закладені Карлом Ліннеєм у праці «Види рослин» (1753 р.);
- 1834 р. - російський ботанік П. Ф. Горянінов опублікував першу в Росії природну систему рослинного світу;
- Карл Лінней вперше дав поняття роду та виду рослини, а надалі — і порядку як більш великої категорії.

Вид – основна одиниця класифікації

- Вид – основна структурна одиниця в системі живих організмів, основна таксономічна категорія в біологічній систематиці.
- Вид – це сукупність особин, які заселяють певну територію, схожих за будовою, мають загальне походження, схрещуються між собою і дають плодовите потомство.
- Види зі схожими ознаками об'єднуються в роди, роди – в родини, родини – в порядки і порядки – в класи.
- Близькі класи об'єднуються у відділи.
- Відділи об'єднуються в підцарства.
- Підцарства входять у склад царства.

Особливості класифікації

Кожний вид рослини за Карлом Ліннеєм має **подвійну** (бінарну) назву (роду й виду).

Одна й та сама рослина в різних країнах може мати різні (місцеві) назви. Наукова назва, що дається **латинською мовою**, єдина і не залежить від місця, де ця рослина зустрічається. Тому мова систематики є міжнародною.

К. Лінней

Систематична приналежність Пасльону чорного

- Вид — Паслін чорний
- Рід — Паслін
- Родина — Пасльонові
- Клас — Дводольні
- Відділ — Квіткові
(Покритонасінні)
- Підцарство — Вищі
рослини
- Царство — Рослини

Систематичні таксони рослин

Царство

Рослини

Відділ

Покритонасінні

Клас

Дводольні

Порядок

Пасльонові

Родина

Пасльонові

Рід

Пасльон

Вид

Пасльон чорний

Відділ Покритонасінні (Квіткові) рослини

близько 250 – 300 тис. в.

КЛАС

Дводольні рослини

Близько 185 тис. в.

429 родин

Основні родини:

Хрестоцвіті, Розові,
Бобові, Пасльонові,
Складноцвіті, Липові,
Березові, Кленові

КЛАС

Однодольні рослини

Близько 65 тис. в.

104 родини

Основні родини:

Злакові, Лілійні,
Цибулеві, Орхідні,
Осокові, Пальмові,
Рогозові, Амарилісові

Відділ ПОКРИТОНАСІННІ (КВІТКОВІ) РОСЛИНИ

Клас Дводольні

ОЗНАКИ:

- запилення – більшість комахами;
- будова квітки - подвійна оцвітина, кратність 4, 5;
- листки - прості або складні, краї розсічені або зубчасті, черешкові, тип жилкування – сітчасте, перисте, пальчасте;
- стебло - трав'янисте або дерев'янисте, ріст за рахунок камбію;
- коренева система - стрижнева;
- насінина має зародок з 2 сім'ядолями;
- утворює зарості.

Відділ ПОКРИТОНАСІННІ (КВІТКОВІ) РОСЛИНИ

Клас Однодольні ОЗНАКИ:

- запилення – більшість вітром;
- будова квітки - проста оцвітина, кратність 3;
- листки – переважно прості, цілокраї, безчерешкові; тип жилкування – паралельне або дугове;
- стебло - трав'янисте, ріст вставний;
- коренева система - мичкувата;
- насінина має зародок з 1 сім'ядолею;
- рідко утворює зарості з одного виду.

Винятки Однодольних рослин

ВОРОНЯЧЕ ОКО

- жилкування
листка –
сітчасте;
- насінина має
одну сім'ядолю.

Винятки Дводольних рослин

ПОДОРОЖНИК

- дугове жилкування листків
- мичкувата коренева система;
- насінина має 2 сім'ядолі.

Цікавинки про Подорожник

- зріле насіння Подорожника, змочене водою, вони стає слизовим і клейким. Змішуючись з брудом після дощу, насіння прилипає до взуття людей або лап тварин і поширюється повсюдно. Звідси назва рослини;
- в народній медицині Подорожник використовують для лікування пухлин запального характеру, тому його ще називають пухлинною травою;
- наукова назва Подорожник великий, або латинська *Plantago major*. Родова назва, походить від латинського «*planta*» - стопа, підошва;
- після відкриття Америки Подорожник найчастіше можна було зустріти на шляхах пересування європейців, тому індіанці назвали його «слід бідолиць».

Цікавинки про Вороняче око

- усі частини рослини Вороняче око - отруйні для людини і тварин;
- окремі частини рослини по-різному діють на організм: ягоди — на серце, листки — на нервову систему (антиспазматично), кореневища — викликають блювоту;
- ознаки отруєння тварин такі: розлад серцево-судинної системи, пронос, коліки, судома, параліч;
- у народній медицині використовують як засіб при отруєннях, туберкульозі, для збудження апетиту, ягода — при туберкульозі, грижі, від чиряків;
- у ветеринарії відваром висушених ягід напувають коней, хворих на ящур;
- з весняних листків воронячого ока можна добути жовту, а з нестиглих плодів - зелену фарбу;
- як декоративну рослину Вороняче око вирощують під пологом дерев на вогких місцях.

Питання до уроку

1. Чим можна за однією ознакою визначити належність рослини до певного класу?
2. Які є ознаки рослин класу Дводольні?
3. Які є ознаки рослин класу Однодольні?

Відповіді до питань

1. Віднести рослину до певного класу можна лише за сукупністю ознак.
2. Запилення комахами, квітка має подвійну оцвітину, кількість органів квітки кратні 4 або 5, листки прості або складні, краї розсічені або зубчасті, черешкові, тип жилкування – сітчасте, перисте, пальчасте, мають трав'янисте або дерев'янисте стебло, стрижневу кореневу систему, насінина має зародок з 2 сім'ядолями.
3. Запилення більшості квіток відбувається вітром, квітка має просту оцвітину, органи квітки кратні 3, листки переважно прості, цілокраї, безчерешкові, тип жилкування – паралельне або дугове, стебло трав'янисте, ріст вставний, коренева система – мичкувата, насінина має зародок з 1 сім'ядолею.